

12/78

KOMITET DO SPRAW RADIA I TELEWIZJI
"POLSKIE RADIO I TELEWIZJA"

październik 1978 r.

Ośrodek Badania Opinii Publicznej
i Studiów Programowych

OPINIA SPOŁECZNA O ZAOPATRZENIU
APTEK

W październiku 1978 roku OBOPISP przeprowadził na reprezentatywnej próbie ogółu ludności Polski powyżej 15 roku życia sondaż opinii na temat zaopatrzenia aptek w leki i środki sanitarne.

Uzyskane opinie dotyczą zaopatrzenia aptek znajdujących się w pobliżu miejsca zamieszkania badanych osób, odnoszą się więc do leków stosowanych w lecznictwie otwartym, a nie klinicznym czy szpitalnym.

Ogólna ocena stanu zaopatrzenia aptek w leki i środki sanitarne

Zarówno ogół badanych jak i grupa osób bezpośrednio zainteresowanych, tj. takich, które w ciągu ostatniego roku kupowały leki bądź artykuły sanitarne /klienci aptek/ oceniają stan zaopatrzenia aptek w sposób umiarkowanie pozytywny:

Dane w %

ocena zaopatrzenia aptek:	wśród ogółu	wśród klientów aptek
- dobre	53	52
- "takie sobie"	27	27
- złe	17	21
- brak zdania	3	-

Wprawdzie nieco więcej niż połowa badanych wypowiedziała się pozytywnie, jednak biorąc pod uwagę specyfikę potrzeby w przypadku

dużu leków - fakt, że znaczna część ogółu i nieco więcej wśród kupujących leki oceniła negatywnie zaopatrzenie aptek jest niepokojący.

Mieszkańcy wsi i małych miast lepiej oceniają stan zaopatrzenia aptek niż mieszkańcy miast średnich i dużych, gdzie zapewne nawyki leczenia są bardziej rozpowszechnione.

Porównując obecny stan zaopatrzenia aptek z sytuacją sprzed roku dominująca część, 40% osób, uważa że nie uległ on zmianie; 35% - stwierdza, że nastąpiła poprawa; 14% - uważa, że nastąpiło pogorszenie; 11% - nie ma zdania w tej sprawie.

Przyczyny braków w zaopatrzeniu aptek badani upatrują przede wszystkim w :

- zbyt małej produkcji leków, zbyt wąskiemu asortymentowi produkowanych leków oraz w wadach organizacyjnych w przemyśle farmaceutycznym
- wzroście zapotrzebowania na leki, między innymi na skutek bardziej racjonalnego stosunku do leczenia się oraz włączenia wsi do lecznictwa ubezpieczonego
- ograniczeniu importu preparatów gotowych i składników potrzebnych do produkcji leków
- ponadto - /mniejszą już liczbą głosów/ - w nadmiernym eksporcie leków, ich niewłaściwej dystrybucji oraz w złej organizacji transportu

Ocena dostępności leków stosowanych w różnego typu schorzeniach

Spośród ogółu badanych 94% stwierdziło, że w ciągu ostatniego roku oni sami lub ktoś ze wspólnie mieszkającej rodziny potrzebował leków w związku z określonym rodzajem choroby. Dwie piąte /40%/ badanych deklarowało /na podstawie doświad-

ożeń własnych i rodziny/ trudności z zakupem lub niemożność nabycia potrzebnych leków.

Oceny zaopatrzenia aptek w leki badano przy pomocy tzw. wskaźników trudnej dostępności leków stosowanych w leczeniu poszczególnych typów schorzeń. Wskaźniki trudnej dostępności oznaczają odsetki osób, które stwierdziły, że one same lub ktoś ze wspólnie mieszkającej rodziny w ciągu ostatniego roku miały "trudności z zakupem lub w ogóle nie udało im się kupić" leków potrzebnych w związku z określonym schorzeniem /alternatywna odpowiedź: "kupiono bez trudności"/. W celu obliczenia wskaźnika trudnej dostępności wzięto pod uwagę jedynie odpowiedzi osób, które w ciągu ostatniego roku miały potrzebę zakupu leków na określonego typu schorzenie własne lub kogoś z rodziny.

Wskaźnik trudnej dostępności leków

Typy schorzeń	Spośród deklarujących potrzebę kupna - odsetek tych, którzy mieli trudności z nabyciem leku
- choroby układu krążenia /choroba wieńcowa, serca, miażdżyca, nadciśnienie itd./	35
- astma	33
- choroby przewodu pokarmowego /owrzodzenie żołądka, dwunastnicy, schorzenia trzustki, wątroby itd.	32
- choroby skórne	32
- choroby reumatyczne /także artretyzm/	26
- choroby nerek	26
- bronchit, zapalenie oskrzeli	26

Typy schorzeń	Spośród deklarujących potrzebę kupna - odsetek tych, którzy mieli trudności z nabyciem leku
- cukrzyca	26
- choroby oczu	22
- choroby kobiece	17
- zatrucia pokarmowe	11
- choroby laryngologiczne	10
- choroby ostre typu: grypa, zaziębienie	6

Najtrudniej dostępne okazały się leki potrzebne w leczeniu najbardziej rozpowszechnionych chorób przewlekłych. Dotyczy to w szczególności schorzeń układu krążenia, które często stanowią bezpośrednie zagrożenie dla życia pacjenta oraz chorób przewodu pokarmowego i chorób reumatycznych, w których to lekarstwa mogą przynieść ulgę w długotrwałych, przykrych dolegliwościach.

Najłatwiej natomiast dostępne (leki były) używane w leczeniu najbardziej typowych ostrych chorób, do jakich zalicza się grypa i zaziębienie.

Osoby, które w ciągu roku miały trudności z nabyciem lub w ogóle nie udało się im kupić leków - wymieniały spontanicznie ich nazwy. I tak uskarżano się na braki w zaopatrzeniu aptek w:

- leki układu krążenia, wysieniając także specyfiki jak:
eucardina, diprophylina, propranolol, curantil, glywenci,
digoxin, neocardina, koretal, eufilina, cardenozina, kelli-
cardina, lasenil, panacordin, atordin, cardiol, cardiasid
- leki stosowane w leczeniu astmy - eufilina, diprophylina,
belladrinal

- leki żołądkowe: mexasa, pancreatina, rephacholina, terpichol, vichy, gelatum aluminium, cholamid,
- leki skórne: synalar /flucinar/, oxycort, locacorten /lorinden/ thormentiol, slantan, crotamiton, maść tranowa i bornea, undofen bradektion, ultraproct
- leki przeciwreumatyczne: ibuprofen, brufen, nethindol, reuon-piryna, viprosal oraz środki przeciwbołowe stosowane w tych schorzeniach jak butapirazol & inne
- leki stosowane w leczeniu nerok: urograf, uroscan, neviogramen, uracil
- leki stosowane przy cukrzycy: insulina, diabetoScan
- leki diuretyczne: vita-jodural, oxycort A
- leki ginekologicznohormonalne: testosteron, syntolutan
- leki laryngologiczne oraz stosowane przy grypcach i zaziębieniach różne rodzaje wapna, rutinascorbin, polopiryna "C" i "S", glutathioral, tabletki emskie

Ponadto wymieniano także stosunkowo znaczną liczbę leków leki nie związane bezpośrednio z leczeniem określonego typu choroby, lecz mające szerokie zastosowanie w medycynie:

- witaminy: vibovit, visolvit, vitastol, vitalal, falvit, witaminy C, B₆, B₁₂ oraz multivitamina
- antybiotyki: ampicilina, streptomycyna, rondsycyna, neomycyna, syntarpen, wibramycyna, oxytetracylina, V-cylina, chloramphenicol, polbicylina, gentamycyna

- sulfonamidy: biseptol, sefril
- leki oddziałujące na układ psychoneurwowy: /tzn. psychotropowe, uspokajające, nasenne/: meprobamat, validol, luminal, oxazepam, thioridazina, fenactil, neurosan, librax
- leki wzmacniające lub uodporniające oraz różnego typu szczepionki: clofibrat, witamina B calagan, enerbol, stageron, metanabol, avipron, glukoza, biostymina, panodina, histaglobina, ganaglobulina, lakcid.
- zioła różnego rodzaju: jak np. rumianek, prawoślaz, kwiat lipy, koperek, siemię lniane, szaflwia, dziurawiec, czarna gorczyca, arzoza, czarny bez itp.

Ocena dostępności środków sanitarnych

Wskaźniki trudnej dostępności środków sanitarnych obliczone w ten sam sposób jak wskaźniki określające stopień dostępności leków.

Wskaźnik trudnej dostępności środków sanitarnych

	Dane w %
termometr	35
plastry opatrunkowe	33
wata	30
środki dezynfekcyjne	25
lignina	17
bandaże, gaza	16

Wprawdzie poczucie trudnej dostępności poszczególnych artykułów sanitarnych jest znaczące, jednak ponieważ niektóre z nich mogą być używane zamiennie - zaopatrzenie aptek w tym zakresie można uznać za nieco lepsze niż zaopatrzenie w leki.